

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-380 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-22/578-171
Karar Tarihi : 25.04.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Muhammed GÜNDOĞDU, Burcu CAN

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Condor Flugdienst GmbH (Condor)
Am Grünen Weg 1-3, 65451 Kelsterbach, ALMANYA
- Güneş Ekspres Havacılık A.Ş. (Sunexpress)
Mehmetçik Mah. Aspendos Blv. Aspendos İş Merkezi, No:63/1-2
Antalya

- (1) **E. DOSYA KONUSU: Sunexpress firmasına ait biletlerin, Condor firmasına ait internet sitesinde ve Condor havayolları temsilciliklerinde, Sunexpress firmasına ait rezervasyon sisteminden daha düşük fiyatlarla satılarak, Türkiye merkezli faaliyet gösteren acenteler aleyhine fark oluşturulduğu iddiası.**
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda; Sunexpress ve Condor firmalarının acentesi olarak faaliyet gösterildiği belirtilerek, Sunexpress'in yapmış olduğu anlaşma gereği dış hat uçuşlarında kullandığı sistemin Condor'un sistemi olduğu ifade edilmiş ve Türkiye'de Sunexpress'in web sitesinden ve acente satış sisteminden gerçekleştirilen yurt dışı uçuşlara ilişkin işlemlerin Condor'a ait sistem üzerinden yapıldığı dile getirilmiştir. Yazıda devamla; bu hususta Türkiye'deki Sunexpress yetkililerine Condor acenteleri gibi özel sınıflardan bilet satmak istenildiği ifade edildiğinde, kendilerine "Condor bizim talebimize rağmen bu özel sınıflı yerleri görmemiz için bize de şifre üretmiyor" denildiği belirtilmiştir. Yazıda son olarak Sunexpress'in rezervasyon sistemini de kontrol eden Condor'un kendi acentelerine sunduğu bağlantı imkânlarını, Sunexpress acentelerine sağlamaması nedeniyle söz konusu acenteler aleyhine bir durum oluşturulduğu iddia edilmiştir.
- (3) Başvuru sahibi raportörlerle yaptığı görüşmede ise, Sunexpress tarafından uçuşlara ait biletlerin satışında Türkiye ve Almanya'da faaliyet gösteren acenteler arasında ayrımcılık yapıldığını, Almanya'daki acentelerin tamamına ve Türkiye'deki bazı acentelere Condor'a ait (.....) rezervasyon ve bilet satış sistemi üzerinden (.....) sınıftaki indirimli biletlerin satışı için kodlar verilmekteyken, Türkiye'deki diğer bazı acentelere söz konusu kodların verilmediğini, bu itibarla aynı uçuşa ilişkin olarak iki farklı sistem üzerinden farklı fiyatlarda bilet satışının söz konusu olduğunu ve fakat indirimli biletlerin yalnızca bazı acenteler tarafından satılabildiğini belirtmiştir.
- (4) Ayrıca (.....) sistemi üzerinden (.....) sınıfta satılan indirimli biletlerle ilişkin kodların, Sunexpress uçuşuna ait biletler bakımından dahi, yalnızca Condor tarafından acentelere verilebildiği, diğer bir ifadeyle indirimli Sunexpress biletlerinin hangi acenteler tarafından

12-22/578-171

satılabileceğine Condor'un karar verdiği, Sunexpress yetkilileri ile yapılan görüşmede Condor'un bu kodları Sunexpress'e dahi açmadığının belirtildiği, dolayısıyla Sunexpress'in dış hatlardaki uçuşlarının tamamen Condor tarafından yönetildiği anılan şahıs tarafından iddia edilmiştir.

- (5) Görüşmede ayrıca, Sunexpress tarafından (.....) sistemi içerisinde acente farklılaştırması yapıldığı ve buna göre farklı acentelere farklı ekranların açılabilmesi ve farklı bilet fiyatlarının uygulanabilmesi olduğu dile getirilmiştir.
- (6) Görüşmede son olarak, sistemin işleyişi ve acentelerin bilet fiyatlamasına olan etkisi bakımından; Sunexpress uçuşlarına ait biletlere acentelerin (.....) ve/veya (.....) sistemi üzerinden erişerek satış yaptıkları, her bilet satışı için acentenin belirli bir komisyonunun bulunduğu, sistemde görünen fiyatların internette görülen fiyatlarla aynı olduğu, ancak bilet acente tarafından satıldığında bu fiyat üzerinden acentenin komisyon aldığı, sistemde görünen fiyatın altında acentenin satış yapması mümkün olmamakla birlikte bu fiyatın belirli oranda üstünde bir fiyattan satış yapılmasının mümkün olduğu ve sistemdeki fiyatın üzerindeki tutarın acenteye gelir olarak kaldığı bilgilerine yer verilmiştir.
- (7) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.12.2011 tarih ve 8551 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.01.2012 tarih ve 2011-4-380/İİ-12-371.MG sayılı İlk İnceleme Raporu 26.01.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 17.04.2012 tarih ve 2011-4-380/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (8) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** Önaraştırma Raporu'nda; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edildiği iddialarını destekler nitelikte yeterli kanıt bulunmadığından soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Başvurunun içeriği dikkate alınarak, bu dosya bakımından ilgili ürün pazarı "*Condor ve Sunexpress bilet satışlarına yönelik acentecilik hizmetleri pazarı*" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) İncelemeye konu uygulamalar Türkiye merkezli olarak gerçekleştirildiğinden mevcut dosya bakımından ilgili coğrafi pazar, "*Türkiye*" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

- (11) İncelemeye temel oluşturan konu, Sunexpress'e ait biletlerin, Condor'a ait internet sitesinde ve Condor havayolları temsilciliklerinde Sunexpress firmasına ait rezervasyon sisteminden daha düşük fiyatlarla satılarak Türkiye merkezli olarak faaliyet gösteren bazı acenteler aleyhine fark oluşturulduğu iddiasıdır. Bu noktada iki husus incelenmiştir. Bunlardan ilki, Sunexpress'in kendi uçuşlarına ait biletlerin satışına yönelik hizmet veren aynı durumdaki acenteler arasında herhangi bir ayrımcı uygulama gerçekleştirip gerçekleştirmediği, ikincisi ise Sunexpress'e ait biletlerin fiyatlama sürecinde Condor'un herhangi bir dahlinin olup olmadığıdır.

I.2.1. Acentecilik Hizmetleri Bakımından Değerlendirme

- (12) Acenteler aleyhine ayrımcılık yapıldığı iddiasına konu uygulamanın 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal niteliğini haiz olabilmesi için, uygulamayı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda bulunması ve fiilin kötüye kullanma niteliğinde olması zorunludur.

12-22/578-171

Mevcut dosya bakımından öncelikle şikayete konu uygulamanın ihlal niteliği taşıyıp taşımadığı değerlendirilmiştir.

- (13) Şikâyet sahibi, Türkiye'deki bazı acentelere Condor'a ait (.....) rezervasyon ve bilet satış sistemi üzerinden (.....) sınıfındaki indirimli biletlerin satışı için kodlar verilmekteyken, diğer bazı acentelere söz konusu kodların verilmediğini, bu itibarla aynı uçuşa ilişkin olarak iki farklı sistem üzerinden farklı fiyatlarda bilet satışının söz konusu olduğunu ve fakat indirimli biletlerin yalnızca bazı acenteler tarafından satılabildiğini iddia etmektedir. Ancak yapılan yerinde incelemelerde edinilen bilgiler, mevcut durumun bir ayrımcı uygulamanın sonucu değil ticari hayatın gerekliliği şeklinde tezahür ettiğini ortaya koymaktadır. Nitekim belirli bir hacmi aşan satış potansiyeline sahip bazı acenteler, belirli dönemlerde sabit bir fiyat üzerinden büyük çaplı alımlar gerçekleştirmekte ve böylelikle bu alım tarihinden sonra gerçekleşen koltuk fiyatlarındaki değişimlerden etkilenmemektedir. Böyle bir alımı gerçekleştirebilecek mali güce sahip olmayan acenteler ise ihtiyaç duydukları alımları anlık talepler sonucu gerçekleştirerek bu işlem üzerinden komisyon ücreti elde etmektedir. Böyle bir süreçte, büyük miktarda alımlara daha büyük indirim sağlanması ise ticari hayatın olağan akışına uygundur. Bu nedenle, Sunexpress ilgili pazarda hakim durumda bulursa dahi söz konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal niteliği taşımadığı değerlendirilmektedir.

1.2.2. Condor-Sunexpress Arası İlişki Bakımından Değerlendirme

Rekabet Kurumuna 2009 yılında Sunexpress vekilleri tarafından yapılan pişmanlık başvurusu üzerine, Almanya kalkışlı-Türkiye varışlı ve Türkiye kalkışlı-Almanya varışlı havayolu taşımacılığı hatlarında faaliyetleri çakışan Sunexpress ile Condor arasında (.....) akdedilmiş olan dağıtım anlaşmaları vasıtasıyla Almanya-Türkiye arasındaki uçuşlarda bilet fiyatlarının belirlenmesinde işbirliği içerisinde hareket edildiği yapılan soruşturma neticesinde tespit edilerek, 27.10.2011 tarih ve 1431-507 sayılı Kurul kararı ile Sunexpress'e Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca tam bağımsızlık sağlanmasına, Condor'a ise idari para cezası verilmesine hükmedilmiştir.

- (14) Söz konusu soruşturma sürecinde, pişmanlık başvurusu kapsamında Sunexpress yetkilileri tarafından verilen bilgilere göre, Sunexpress'in Kuruma pişmanlık başvurusunda bulunduğu tarih olan 28.10.2009 tarihinden sonra, Sunexpress ile Condor arasında bir sözleşme imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan sözleşme ile Sunexpress kendi uçuşlarına ilişkin olarak fiyatlamada tek yetkili olduğunu açıkça ortaya koymuş ve daha sonra taraflar arasında fiyatlandırmaya ilişkin herhangi bir iletişim olmamıştır. Diğer bir ifadeyle Sunexpress söz konusu tarihten itibaren bağımsız fiyatlandırma politikası yürütmektedir.
- (15) Ancak yukarıda yer verildiği üzere başvuruda, Sunexpress uçuşlarına ilişkin ücretlendirme işlemlerinin hâlâ Condor tarafından gerçekleştirildiği ve bu durumun Sunexpress yetkilileri tarafından da açıkça ikrar edildiği iddia edilmektedir.
- (16) Söz konusu durumun iddia edildiği haliyle vaki olması, Kuruma yapılan mezkûr pişmanlık başvurusu kapsamında teşebbüsler tarafından yanlış bilgi verildiği ve ayrıca Kurul tarafından ihlal tespiti yapılmış bir faaliyetin sürdürüldüğü anlamına geleceğinden, durumun açıklığa kavuşturulması önem arz etmektedir.
- (17) Konunun netleştirilmesi için yerinde incelemeler sırasında Sunexpress'ten edinilen teknik bilgiler ve Sunexpress ile Condor arasındaki mevcut anlaşmalar incelenmiştir. Bu konuda Sunexpress yetkililerince verilen bilgi; dış hatlar için tüm fiyatlandırmaların (.....) sisteminde yapıldığı, (.....),(.....) ve tur operatörlerine farklı ara yüzler aracılığı ile iletildiği, Condor'a ait (.....)'in sadece (.....)'dan gelen fiyat ve tahsis edilmiş koltukları almaya imkân tanıdığı ve bu durumun (.....) üzerinden fiyatlama sürecine ulaşmayı veya fiyatlama sürecini görmeyi

12-22/578-171

imkânsız hale getirdiği yönündedir. Buna göre, (.....) sisteminde kullanıcı sadece herhangi bir müşteriye gösterilen fiyatı görebilmektedir. Birbirinden tamamen ayrıştırılmış sistemler olmalarından dolayı kullanıcı (.....) ve (.....) üzerinden fiyatlama işlemlerini veya algoritmalarını görememektedir. Fiyatlama algoritması Midgard'da tanımlanarak söz konusu sistemde saklanmaktadır.

- (18) Bunun yanı sıra Sunexpress ile Condor arasındaki irtibatın da Sunexpress ile herhangi bir acente arasındaki sözleşmesel ilişki niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim taraflar arasında akdedilen "(.....)" başlıklı sözleşme, (.....) adet gidiş dönüş uçuşa ilişkin biletin satışı amacıyla gerçekleştirilmiştir. "(.....)" başlıklı diğer sözleşme ise rekabet ihlali niteliğinde olabilecek herhangi bir unsur içermeyen bir pazarlama anlaşması şeklinde düzenlenmesinin yanı sıra sözleşmenin 3. maddesi Sunexpress için fiyatları yapılandırma ve şartların yönetiminin sadece Sunexpress yetkisinde olduğunu ortaya koymaktadır.
- (19) Kaldı ki Condor ile Sunexpress arasındaki ticari ilişki de bu durumu açıkça göstermektedir. Zira Condor'un incelemeye konu faaliyetleri, bir acente gibi, Sunexpress'ten aldığı büyük miktarda koltukların satışını kendi acenteleri vasıtasıyla gerçekleştirmekten ibarettir. Bu itibarla gerçekleştirilen satışlara ilişkin baz fiyatın tespitinde Condor'un hiçbir müdahalesi bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle bu konuda Condor'un, Sunexpress'in herhangi bir acentesinden farkı yoktur. Bu nedenle; incelemeye konu faaliyetlerin, Kuruma yapılan mezkûr pişmanlık başvurusu kapsamında teşebbüsler tarafından yanlış bilgi verildiği ve ayrıca Kurul tarafından ihlal tespiti yapılmış bir faaliyetin sürdürüldüğü anlamına gelmeyeceği, iddiaların ispatına yönelik yeterli delilin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.